

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU – 4101-023-02/2014

P/14/048

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/048 – Funkcjonowanie asystentów rodziny w świetle ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Roman Pajer, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92228 z dnia 6 października 2014 r. [dowód: akta kontroli str. 1-2]
Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łęcznej (dalej: MOPS) ul. Jaśminowa 4; 21-010 Łęczna
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ewa Studzińska - Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęcznej od 2 stycznia 2014 roku (dalej: Kierownik MOPS). [dowód: akta kontroli str. 3]

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli¹, MOPS rzetelnie realizował zadania wynikające z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej². W okresie objętym kontrolą (od listopada 2012 r. do grudnia 2014 r.), MOPS zatrudniał na stanowisku asystenta rodziny osoby posiadające wymagane wykształcenie i doświadczenie zawodowe. MOPS zapewnił asystentom rodziny wsparcie merytoryczne (w ramach specjalistycznego poradnictwa), a także możliwość podnoszenia kwalifikacji. W MOPS opracowano własne formularze druków, służących dokumentowaniu sytuacji w rodzinach oraz stosowanych metod pracy asystenta rodziny. Asystenci wspomagali rodziny w sprawach wychowawczych i życia codziennego, a także organizowali poradnictwo m.in. psychologiczne, pedagogiczne, prawne i socjalne. Jedna z rodzin objętych wsparciem asystenta zakończyła z nim współpracę w rezultacie osiągnięcia celu głównego tj. ustabilizowania sytuacji i podniesienia umiejętności wychowawczych.

W jednym przypadku odstępiono od przeprowadzenia wywiadu środowiskowego przed przydzieleniem rodzinie asystenta rodziny. Stwierdzono również brak ciągłości zatrudnienia asystentów, co skutkowało przerwą w wykonywaniu przez nich zadań w I półroczu 2013 r. i 2014 r.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zatrudnienie i organizacja pracy asystentów rodziny

Opis stanu faktycznego

Prowadzenie całokształtu zadań gminy, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Burmistrz Łęcznej powierzył kierownikowi MOPS. Udzielone upoważnienia³ dotyczyły m.in.: prowadzenia postępowań w sprawach

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W tym przypadku zastosowano ocenę opisową.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 135 ze zm.

³ Zarządzenie Nr 33/2012 i Nr 34/2012 r. Burmistrza Łęcznej z 3 kwietnia 2012 r.

z zakresu wspierania rodzin oraz wydawania w tych sprawach decyzji; ustanawiania rodziny wspierającej oraz zawierania i rozwiązywania umów z rodziną wspierającą, określających zasady zwrotu kosztów, związanych z udzielaniem pomocy rodzinie przeżywającej trudności.

W okresie objętym kontrolą MOPS realizował program pn. „Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2009-2015”⁴. W programie tym zostały wskazane najważniejsze kwestie, dotyczące wspierania rodziny, które zostały zaplanowane w ujęciu celów krótko i długoterminowych. Określono również sposób jego realizacji i instytucje odpowiedzialne za jego wdrażanie (podane adresy instytucji, adresy e-mailowe i numery telefonów). W MOPS nie została utworzona⁵ Sekcja ds. wspierania rodziny i pieczy zastępczej, do której organizacyjnie byli by przyporządkowani asystenci (podlegali oni bezpośrednio kierownikowi MOPS, który sprawował nadzór nad ich bieżącą pracą). Kierownik MOPS podała, że *zakres zadań wykonywanych przez asystentów rodziny zostanie ujęty we wprowadzonych z dniem 02.01.2015 r. zmianach do Regulaminu organizacyjnego. W MOPS nie został utworzony Zespół do spraw asysty rodzinnej, z uwagi na fakt, że zatrudnienie asystentów rodziny nie było zadaniem obowiązkowym, jak również z powodu braku zapewnienia ciągłości finansowania wynagrodzeń asystentów.*

[dowód: akta kontroli str. 311-334, 339, 342-344]

Asystenci rodziny byli rekrutowani spoza pracowników MOPS. Naboru kandydatów dokonywano na podstawie Curriculum Vitae, złożonych przez osoby zainteresowane zatrudnieniem w MOPS. W 2012 r. w MOPS, na podstawie umów o świadczenie usług⁶, zatrudniono dwóch asystentów rodziny, tj. jednego na okres od 08.11.2012 r. do 31.12.2012 r., a drugiego od 12.11.2012 r. do 31.12.2012 r. W roku 2013 r. zatrudniono również dwóch asystentów rodziny na podstawie umów o świadczenie usług. Jedna osoba została zatrudniona na stanowisku asystenta rodziny na okres od 03.06.2013 do 31.12.2013 r., a druga od 01.07.2013 do 31.12.2013 r. W 2014 r. przeprowadzono otwarty i konkurencyjny nabór na dwa stanowiska asystenta rodziny. Ogłoszenie o naborze zostało umieszczone na stronie BIP oraz na tablicy ogłoszeń MOPS i Urzędu Miejskiego w Łęcznej (dalej: UM). Dokumenty aplikacyjne złożyło 10 osób, ośmiu kandydatów spełniło wymogi formalne, zawarte w ogłoszeniu o naborze. W wyniku przeprowadzonego naboru wyłoniono dwie osoby, które wykazały się wiedzą i kwalifikacjami, wymaganymi do objęcia stanowiska asystenta rodziny. Na podstawie umów o świadczenie usług, osoby te zostały następnie zatrudnione na stanowisku asystent rodziny na okres od 05.05.2014 do 31.12.2014 r.

W kontrolowanym okresie, z asystentami rodziny zawartych zostało łącznie sześć umów o świadczenie usług w pełnym wymiarze czasu pracy. Wszystkie umowy były krótkoterminowe (zawierane na okres krótszy niż jeden rok). Z jednym z asystentów rodziny zawarto trzy umowy o świadczenie usług. Pierwszą w 2012, następną w 2013 r., a kolejną w 2014 r. Jak wyjaśniła Kierownik MOPS *powyższą formę zatrudnienia wybrano z uwagi na dysponowanie ograniczonymi środkami na*

⁴ Uchwała Nr XXXIII/298/2009 Rady Miejskiej w Łęcznej z 28 października 2009 roku.

⁵ Możliwość utworzenia Sekcji została przewidziana w art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

⁶ Do których, zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

ten cel. W latach 2012-2014 nie było osób, które zrezygnowałyby z zatrudnienia na stanowisku asystenta.

[dowód akta kontroli str. 4-25, 339]

Dla wszystkich zatrudnionych asystentów określono zadania w zakresie przewidzianym w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁷. Zakres zadań asystentów rodziny, zatrudnionych w MOPS, został określony w § 2 umów o świadczenie usług, zawartych z każdym z nich. Dla jednej osoby praca asystenta była jedyną, a dla drugiej, która pracowała w spółce akcyjnej – dodatkową. W toku kontroli nie stwierdzono, by dodatkowe zatrudnienie stanowiło dla asystenta przeszkodę w wykonywaniu zadań. Zatrudnieni asystenci posiadali wymagane kwalifikacje. Wszystkie osoby zatrudnione na stanowisku asystenta spełniały wymogi formalne i nie były pracownikami socjalnymi w tej samej gminie.

[dowód akta kontroli str. 26-30, 345]

Asystenci podnosili swoje kwalifikacje, w szczególności przez udział w szkoleniach, które były finansowane przez samorząd miasta, jak również przez Europejski Fundusz Społeczny. Szkolenia były zróżnicowane i dotyczyły m.in. pracy socjalnej z rodziną, pracy z rodziną biologiczną dziecka, umieszczonego w pieczy zastępczej. MOPS zapewnił ponadto asystantom wsparcie merytoryczne i prawne, aby mogli konsultować trudniejsze przypadki. Pomoc ta udzielana była stosownie do potrzeb i opierała się na współpracy z pracownikami socjalnymi, pedagogami jak również radcą prawnym i konsultantem prawnym, zatrudnionymi w MOPS.

[dowód akta kontroli str. 31-56]

Wysokość wydatków, poniesionych w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny, wyniosła w 2012 roku 8.809,54 zł, w 2013 roku 32.404,49 zł i do dnia 30 września 2014 roku 22.945,35 zł. Kwoty te zostały przeznaczone w całości na sfinansowanie kosztów wynagrodzenia asystentów wraz z pochodnymi (składki na ubezpieczenie społeczne i fundusz pracy płatny przez pracodawcę). Poniesione w badanym okresie wydatki na rzecz asystentów rodziny na łączną kwotę 64.159,38 zł zostały w całości (100,0%) sfinansowane z dotacji celowej z budżetu państwa. Z uwagi na potrzebę zapewnienia ciągłej pracy asystentów z rodzinami, przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych od 2015 roku, MOPS wystąpił do Urzędu Miejskiego w Łęcznej (dalej: UM) o zabezpieczenie środków finansowych, niezbędnych do zatrudnienia na umowę o pracę dwóch osób. Wniosek ten został rozpatrzony pozytywnie. W ocenie Kierownika MOPS, *finansowanie asystentów rodziny od 2015 r. zostanie utrzymane na obecnym poziomie*

z możliwością dalszego wzrostu z uwagi na zmianę formy zatrudnienia asystentów.

[dowód: akta kontroli str. 81-83, 339]

Źródłem finansowania zatrudnienia asystentów w latach 2012-2014 (wynagrodzenia wraz ze składnikami pochodnymi) były dotacje celowe, przyznawane w ramach *Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej* (dalej: Program). W roku 2012 kwota otrzymanej dotacji celowej wyniosła 20.000,00 zł, natomiast poniesione łącznie wydatki pokryte z tej dotacji wyniosły 8.809,54 zł. Niepełne wykorzystanie przyznanej dotacji celowej miało m.in. związek z zatrudnieniem asystentów rodziny przez MOPS dopiero w listopadzie 2012 r. W roku 2013 kwota otrzymanej dotacji celowej wyniosła 32.404,50 zł

⁷ Art. 15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

i została wykorzystana w 100%. W ramach Programu, MOPS otrzymał na rok 2014 dotację w wysokości 40.000,00 zł. Zgodnie z zawartą umową, końcowe sprawozdanie z realizacji ww. zadania winno zostać sporządzone do dnia 15 stycznia 2015 r. Powyższe środki finansowe zostały przyznane na podstawie umów⁸ o dofinansowanie i zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, a sprawozdania z wykorzystania tych dotacji przekazano terminowo do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego.

[dowód: akta kontroli str. 84-125, 339]

Wynagrodzenia asystentów były ustalone zgodnie z regulaminem wynagradzania i obowiązującymi przepisami⁹. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie asystentów w latach 2012-2014 wyniosło 2.132,74 zł, co stanowiło odpowiednio 65,7%, 65,2% i 63,1% wynagrodzenia pracowników socjalnych, zatrudnianych w MOPS. Różnice w poziomie wynagrodzenia uzasadniano formą zatrudnienia (umowa zlecenia), jak też brakiem doświadczenia zawodowego.

[dowód: akta kontroli str. 81, 339]

W okresie objętych kontrolą, liczba rodzin przydzielona jednemu asystentowi, w żadnym momencie nie przekraczała ustawowej normy, wynoszącej 20 rodzin (na jednego zatrudnionego asystenta przypadało od 11 do 20 rodzin). W MOPS obowiązywała zasada doboru środowisk dla asystenta rodziny ze względu na miejsce zamieszkania rodziny objętej wsparciem. W okresie objętym kontrolą nie zostały wyszczególnione rejony pracy asystentów, tak jak w przypadku pracowników socjalnych, rodziny przydzielane były każdemu asystentowi tak, by odległość pomiędzy środowiskami była jak najmniejsza i ułatwiała sprawne przemieszczanie się pracowników. Przy przydzielaniu asystentowi rodziny brano również pod uwagę kategorię występujących problemów.

[dowód: akta kontroli str. 80, 125]

Asystenci nie otrzymywali zwrotu kosztów, ponoszonych w związku z koniecznością dojazdu do miejsca zamieszkania rodzin objętych wsparciem. Okresowo jednak korzystali z samochodu służbowego, jeżdżąc w teren wspólnie z pracownikami socjalnymi. Umowy zlecenia nie przewidywały zwrotu tych kosztów, jak również asystenci nie występowali o ich zwrot.

W MOPS opracowano podstawowe narzędzia pracy asystenta rodziny. Formularze dokumentów, jakimi posługiwali się pracownicy w toku wykonywania obowiązków służbowych, były jednolite dla wszystkich asystentów. Były one kilkakrotnie modyfikowane w wyniku doświadczeń oraz podejmowanych działań z rodziną. Zatrudniani asystenci dokumentowali podejmowane czynności wykorzystując w tym celu formularze kart pracy, jak też prowadzili rejestry podejmowanych działań. Karty pracy podlegały zatwierdzeniu przez kierownika MOPS, co pozwalało na prowadzenie bieżącego nadzoru nad pracą asystentów.

[dowód: akta kontroli str. 80, 125, 236-250]

Ustalone
nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

⁸ Umowy z 25 października 2012 r., 16 sierpnia 2013 r. i 30 czerwca 2014 r., zawarte pomiędzy Wojewodą Lubelskim a Gminą Miejską Łęczna.

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1050 ze zm.).

Niezapewnienie ciągłości zatrudnienia asystentów na początku 2013 r. i 2014 r. było przyczyną przerwy w ich działalności, a tym samym powodowało przerwy w realizacji planu pracy z rodzinami objętymi wsparciem.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęcznej w skontrolowanym obszarze.

2. Realizacja zadań przez asystenta rodziny w zakresie wspierania rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

Opis stanu faktycznego

Analizą objęto dokumentację 25 rodzin (dobór losowy), korzystających ze wsparcia asystenta w okresie od 8 listopada 2012 r. do 30 listopada 2014 r., w tym ośmiu rodzin, których dzieci były objęte pieczą zastępczą. Ustalono, że procedura przydzielania asystenta odbywała się zgodnie z obowiązującymi regulacjami prawnymi. W przypadku uzyskania informacji o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny MOPS przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁰. Szczegółowość sporządzonych wywiadów środowiskowych oraz zawarte w nich analizy sytuacji rodzin umożliwiały opracowanie planu pracy z poszczególnymi rodzinami. Wspieranie rodziny było prowadzone za jej zgodą i przy jej aktywnym udziale. W jednym przypadku, Kierownik MOPS przydzielił w 2012 r. rodzinie asystenta rodziny, bez uprzedniego przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Rodzina ta otrzymała wsparcie ze strony asystenta na podstawie notatki służbowej, sporządzonej przez pracownika socjalnego. W przypadku 18 rodzin objętych badaniem, czas od chwili powzięcia przez MOPS informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, do przydzielenia jej asystenta rodziny, przekraczał 21 dni¹¹.

[dowód: akta kontroli str. 126-131, 341]

Dla każdej rodziny został opracowany, we współpracy z jej członkami oraz w konsultacji z właściwym pracownikiem socjalnym, plan pracy z rodziną. Plany pracy z rodziną zawierały informacje, dotyczące stwierdzonych deficytów w rodzinie, występujących zagrożeń oraz ujawnionych niewydolności. Odpowiadały one na problemy rodzin, zdefiniowane przez pracowników socjalnych w przeprowadzonych wywiadach środowiskowych. W planach tych określone zostały również potrzeby i ich zakres oraz mocne strony rodziny. W celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych rodzin plany pracy zawierały cele krótko- i długoterminowe oraz terminy ich realizacji. Celem głównym każdego planu pracy z rodziną była poprawa funkcjonowania rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Cele szczegółowe były dostosowane do potrzeb danej rodziny.

[dowód: akta kontroli str. 132-235]

¹⁰ Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.

¹¹ Od powzięcia przez MOPS informacji o rodzinie przeżywającej trudności do przydzielenia jej asystenta rodziny upłynęło (powyżej 21) w przypadku: pięciu rodzin od 22 do 50 dni; ośmiu od 51 do 100 dni i pięciu rodzin powyżej 100 dni.

W okresie objętym kontrolą, rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi udzielana była pomoc oraz wsparcie adekwatne do potrzeb i problemów stwierdzonych w wywiadzie środowiskowym. Była ona zbieżna z celami, określonymi w planach pracy z rodziną. Przewidziano w nich pomoc psychologiczną, medyczną i prawną, również w przypadku występowania przemocy w rodzinie. Częstotliwość spotkań asystenta z każdą z rodzin uzależniona była od potrzeb rodzin i złożoności występujących problemów. Spotkania z rodzinami odbywały się nawet kilka razy w tygodniu. Z chwilą poprawy funkcjonowania rodzin, asystenci zmniejszali częstotliwość wizyt, celem dania możliwości podopiecznym samodzielnego podejmowania decyzji. Asystenci ograniczali swoje wizyty do jednego dnia w tygodniu. Odzwierciedleniem częstotliwości pracy asystenta z rodziną były zapisy w karcie czasu pracy asystenta.

[dowód: akta kontroli str. 236-250]

W badanym okresie asystenci rodziny współpracowali z Placówką Opiekuńczo-Wychowawczą w Kijanach. Współpraca ta prowadzona była systematycznie i miała na celu przygotowanie i realizację planów pomocy dzieciom przebywającym w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Dyrektor ww. placówki opiekuńczo-wychowawczej, w udzielonej w trybie art. 29 ust. 2 lit. f ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli¹² informacji, wskazała m.in., że współpraca w tym obszarze opierała się na zapoznaniu asystentów z przygotowanym planem przez Zespół ds. Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka. Po przygotowaniu planu pomocy wychowawca zapoznawał z nim asystentów rodziny. Po zaakceptowaniu zapisów planu asystenci składali podpisy pod ww. dokumentem. Stosownie do art. 131 i art. 138 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej oraz placówki opiekuńczo-wychowawczej dokonywali okresowej oceny sytuacji dziecka, umieszczonego w pieczy zastępczej. Asystent rodziny każdorazowo brał udział w posiedzeniu zespołu ds. oceny sytuacji dziecka, zarówno umieszczonego w rodzinnej jak i instytucjonalnej pieczy zastępczej. Oceny te przeprowadzane były w miarę potrzeb, jednak w przypadku dzieci w wieku poniżej trzech lat nie rzadziej niż co trzy miesiące, a w przypadku dzieci starszych nie rzadziej niż co sześć miesięcy. Z informacji udzielonej przez Dyrektora ww. Placówki wynika również, że asystenci rodziny współuczestniczyli w ocenie możliwości powrotu dziecka do rodziny lub umieszczenia go w rodzinnej pieczy zastępczej.

[dowód: akta kontroli str. 251-260]

Stosownie do art. 15 ust. 1 pkt. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zadaniem asystenta jest dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie jej kierownikowi jednostki. Ustalono, że w latach 2012-2014 asystenci rodziny dokonywali tej oceny tylko jeden raz w roku. Kierownik MOPS wyjaśniła, że na częstotliwość sporządzanych ocen sytuacji rodziny miał decydujący wpływ czas zatrudnienia asystenta w danym roku (umowa zlecenie).

Sporządzone oceny zawierały precyzyjnie sformułowane cele główne oraz dostosowane do nich działania długoterminowe i krótkoterminowe. Rodziny, mające trudności we właściwym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, były w sposób szczególny obejmowane wsparciem prawnika, psychologa, policjanta i kuratora poprzez wspólne wizyty z pracownikami socjalnymi i asystentami. Zdarzenia te były odnotowywane przez asystenta w prowadzonej dokumentacji.

¹² Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm. (dalej: ustawa o NIK).

[dowód: akta kontroli str. 39-79, 294-307, 341]

W badanym okresie asystent rodziny odnotowywał każdy kontakt z rodziną w karcie czasu pracy. Ponadto wszystkie podjęte działania na rzecz rodzin, jak też informacje dotyczące ich funkcjonowania, były odnotowywane w sporządzanych przez asystenta miesięcznych sprawozdaniach z pracy z rodziną. W przypadku podjęcia działań interwencyjnych w rodzinie, sytuacja ta była szczegółowo opisana w notatce służbowej asystenta. Udokumentowana była również współpraca MOPS z Sądem Rejonowym Lublin-Wschód, Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Gminną Komisją ds. Przeciwdziałania Nadużywania Alkoholu. W kierowanych do ww. instytucji pismach, opisywana była sytuacja danej rodziny ze wskazaniem na problemy i trudności w zapewnieniu właściwej opieki nad małoletnimi dziećmi, z prośbą o podjęcie stosownych działań. Nie było przypadków zobowiązania rodziny przez sąd do współpracy z asystentem, ani wniosków kierowanych przez placówki opiekuńczo-wychowawcze.

[dowód: akta kontroli str. 279-293]

W przypadku zakończenia współpracy asystenta z rodziną, dalszy sposób jej funkcjonowania monitorowany był przez pracownika socjalnego MOPS, podczas wizyt w środowisku i w trakcie przeprowadzanych wywiadów środowiskowych. W przypadku zakończenia pracy asystenta z rodziną z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania rodziny i brak możliwości dalszej współpracy, MOPS każdorazowo informował właściwe Ośrodki Pomocy Społecznej (OPS), ze względu na miejsce zamieszkania rodziny, o konieczności objęcia jej pomocą i wsparciem. Wśród monitorowanych rodzin nie stwierdzono przypadków potrzeby powrotu do pracy z asystentem rodziny.

[dowód: akta kontroli str. 308—310, 275-276]

W latach 2012 – 2014 (III kw.) współpraca z asystentem zakończyła się łącznie dla 12 rodzin. W roku 2012 współpracę z asystentem rozpoczęły 22 rodziny. W roku tym zakończono współpracę z trzema rodzinami, bez osiągnięcia założonych celów. Zakończenie współpracy było spowodowane we wszystkich przypadkach zaprzestaniem współpracy przez rodzinę. W roku 2013 współpracę z asystentem rozpoczęło 29 rodzin, a zakończyło osiem rodzin, w tym jedna ze względu na osiągnięcie założonych celów, a siedem - bez osiągnięcia założonych celów. Zakończenie współpracy asystenta z rodziną było spowodowane w tych przypadkach zaprzestaniem współpracy przez rodzinę. W 2014 r. (do 30 września) asystenci rozpoczęli współpracę z 38 rodzinami, a zakończyli z jedną rodziną, z powodu zmiany jej miejsca zamieszkania (Gmina Ludwin). Współpraca asystenta z jedną rodziną, która osiągnęła zaplanowane dla niej cele, trwała 16 miesięcy. W przypadku 10 rodzin, które zakończyły współpracę z asystentem rodziny bez osiągnięcia założonych celów, z sześcioma rodzinami asystent zakończył pracę w okresie do trzech miesięcy od momentu jej rozpoczęcia, a z czterema rodzinami w okresie od trzech do sześciu miesięcy. W MOPS nie było przypadków zaprzestania/zakończenia współpracy z asystentami z powodu braku środków finansowych (a jedynie wystąpiły przerwy w ich zatrudnieniu).

[dowód: akta kontroli str. 273-277]

W MOPS nie wypracowano metodologii oceny efektywności pracy asystentów, np. przez ustalenie, w ramach dobrych praktyk, mierników oceny realizacji wyznaczonych im zadań. Praca asystentów oraz osiągnięte efekty oceniane były przez pryzmat sporządzanych przez nich dokumentów oraz na podstawie oceny

Kierownika MOPS realizacji wyznaczonych zadań. Kierownik MOPS podała, że przy ustnej ocenie realizacji wyznaczonych zadań brana była pod uwagę: terminowość, skuteczność, systematyczność, bezstronność, współpraca z instytucjami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny, samodzielność oraz umiejętność podejmowania działań interwencyjnych i zasadnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 278)

Półroczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej za 2012 r., 2013 i I półrocze 2014 r. zostały terminowo przekazane do Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego¹³. Wykazane w nich dane, dotyczące poniesionych wydatków były zgodne z zapisami w ewidencji księgowej. Sprawozdania z działalności MOPS za lata 2012-2013, przekazane zostały Radzie Miejskiej w Łęcznej, w terminie do 31 marca każdego roku. Zawierały one informacje o zatrudnianiu asystenta i udziale w *Resortowym programie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej*.

[dowód: akta kontroli str. 97-102, 113-114, 335-336]

Informacja o asystentach rodziny i ich zadaniach zostały zamieszczone na stronie internetowej MOPS, dostępnej dla mieszkańców miasta i instytucji, zajmujących się pracą z rodziną i na jej rzecz. Ponadto, z chwilą wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, informacje o możliwości skorzystania z pomocy asystentów rodziny były przekazywane osobom korzystającym z pomocy i wsparcia MOPS, przez pracowników socjalnych oraz członków Zespołu Interdyscyplinarnego.

[dowód: akta kontroli str. 337]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że niezależnie od formy i czasu zatrudnienia asystentów, sytuacja rodzin powinna być oceniana nie rzadziej niż co pół roku.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łęcznej w skontrolowanym obszarze.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

Lublin, dnia 31 grudnia 2014 r.

¹³ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2012 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2012 r., poz. 240), uchylone z dniem 9 grudnia 2012 r. oraz analogiczne rozporządzenie z dnia 4 grudnia 2012 r. w tej sprawie (Dz. U. z 2012 r., poz. 1371).

Kontroler
Roman Pajer
specjalista k.p.

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
Podpis

.....
Podpis